

Szent Anna búcsúja. Július utolsó hétvégéjén ismét megtartották a Hanyi pusztában Szent Anna búcsúját. A hatalmas hőség ellenére szép számban jelentek meg hívők és érdeklődők a kápolnánál. A búcsú hagyományairól a 7. oldalon olvashatnak.

Kedves Olvasó!

A Tenki Krónika 2013. évi 2. számát tartja most a kezében. Ezen a téren is igyekezzünk fejlődni, célunk, hogy minél sokoldalúbb, olvashatóbb és tetszetősebb újságot készítsünk, tájékoztatva Önöket a Tenken történt eseményekről, programokról.

A cikkek tartalmában és az újság szerkezetében is változások történnek. Ez köszönhető annak, hogy a szerkesztésben és a megjelenő írások összeállításában Szuromi Rita segíti településünket felelős szerkesztőként.

A jól olvasható kivitel továbbra is a tenki Tom-Pack Design Kft. eddig is megszokott minőségi munkájának köszönhetően megmarad.

Állandó rovataink lesznek, melyeket kiegészítünk aktuális kérdésekkel, tervezett programokkal, de szívesen várjuk ötleteiket, javaslatokat, hiszen a Tenki Krónikát nem magunknak, hanem Önöknek írjuk.

Jó egészséget, kellemes időtöltést kívánok!

■ Szopkó Tamás
Polgármester

Tenki Krónika

Tenk község önkormányzatának lapja

Szerkesztőség címe: Tenk – Községháza

Honlap: www.tenk.hu • Felelős szerkesztő: Szuromi Rita

Nyomdai munkák: Tom-Pack Design Kft. Tenk

A TARTALOMBÓL

Napra(te)-forgó

Túléli a perzselő napot, a jeges esőt, a rügytépő szelet, mert neki a kötelessége, hogy mindig a napra forogjon.

► 3. oldal

Küzdelmes iskolai év

Tudtuk, hogy a nagyfokú változásnak úgy kell lezajlani, hogy a gyerekek és szülők lehetőleg a legkevesebbet vegyék észre.

► 4. oldal

Minden gyermeket beoltattak

Az újszülött csecsemő első látogatására már a hazajövetel napján, de legkésőbb másnap sor kerül.

► 6. oldal

Júliusi búcsú a kápolnánál

A monda szerint egy gazdag embert sorozatos csapások értek, ezért emeltetett kápolnát a puszta közepén.

► 7. oldal

Ki látta a futrinkát?

A XIX. században még megfigyelték a határban magyar futrinkát. Azóta e térségben kihalt ez a rovar.

► 9. oldal

Lucifer Tenken járt

Madách Imre: Ember tragédiájának Luciferjét Szontagh Pálról mintázták, aki rokonságban állt a Papszászokkal.

► 11. oldal

Helyzetkép földrengés után

Három hónappal az április 23-i földrengés után tekintsünk vissza pár gondolattal arra az éjszakára és az azt követő napokra, hetekre, hónapokra.

Először 2013. február 16-án érezhetünk itt Tenken olyat, amire a legidősebbek sem emlékeznek. Akkor a Richter-skála szerinti 3,5-ös erősségű rengés keltett riadalmat, de csak kisebb károkról érkezett bejelentés.

Alig két hónappal később, 2013. április 23-án, 0 óra 28 perckor 4,8-as erejű földrengésre riadt fel a lakosság. A rengés erejét jellemezte, hogy több kémény megrongálódott, cserepek hullottak le a tetőkről és a házakban a vakolat pergett, falak repedtek meg.

Azóta több utórengés is volt, néhányat közülük már nem is éreztünk. A szakemberek szerint az utórengések száma és ereje teljesen normális a tudomány és a megfigyelések szerinti.

Példaértékű volt az az összefogás, egymásra figyelés, ami a rengés hajnalától volt tapasztalható. A Községháza volt a Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság művelti központja, ahonnan a környező településeken folyó mentési, veszély elhárítási munkákat is irányították.

Innen irányította a munkálatokat Csontos Ambrus dandártábornok úr, megyei igazgató, itt volt az megyei katasztrófavédelem több vezetője a helyszínen, a sérült ingatlanoknál folyó munkálatokban tevékenyen részt véve.

A közbiztonság fenntartásában nagy szerepet vállalt a rendőrség állománya. A földrengés napján a helyszínen tartózkodott Czinege László rendőrezredes, a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője és az azt követő hetekben is folyamatosan felügyelte a rendőrség munkáját Gulyás József alezredes, Heves város rendőrkapitánya.

Köszönhető a hatóságok határozott tevékenységének, hogy nem történt olyan esemény, ami további aggodalomra adhatott volna okot.

A rengés napján felmérésre került, hogy ki rendelkezik vagyónbiztosítással, és melyek azok a sérült házak,

melyeknek nincs érvényben lévő biztosítása. Ennek segítségével kerestük meg a biztosítók vezetőit, kérve, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet a kárrendezésre, illetve így tudtunk olyan listát adni a karitatív szervezeteknek, ami a nem biztosított ingatlanokat tartalmazta.

Horváth László kormány megbízott a helyszínen tett személyes látogatásakor nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy a vis maior keretből nincs lehetőség a magáningatlanok kárainak megtérítésére, de kéri a biztosítók kárrendezéseit összefoglaló kimutatást annak érdekében, hogy kormányzati szinten olyan intézkedéseket tudjanak hozni, ami segíti a korrekt ügyintézés.

Jogszabályi rendelkezések miatt sem tudjuk az egyes károsultaknak kifizetett kártérítés nagyságát, de nem is ez a fontos. Ennél fontosabb az, hogy általánosságban elmondható legyen, hogy helytállnak a biztosítók, nem csak akkor fontos az ügyfél, amikor szerződést kell kötni.

Az esetek többségében a káresemény előtti állapot helyreállításához szükséges kártérítési összeg kifizetése megtörtént a tudomásunkra jutott információk alapján, van néhány eset, ahol az egyeztetés még folyik. A legnagyobb kárt szenvedett ingatlanok esetén az egyeztetésben, az ügyintézés felgyorsításában részt vettünk, így kerülhetett sor arra, hogy néhány biztosító vezetői személyesen is eljöttek, hogy a helyszínen egyeztessünk és találjunk megnyugtató megoldást.

Vannak olyan esetek, amikor az ingatlantulajdonos szerint nem történt tisztességes kárrendezés. Ilyenkor javasoltam, hogy készüljön a helyreállítási munkálatokról költségvetés és ezt elküldve a biztosítónak felülvizsgálatra kerülhet sor. Tudomásom van olyan esetekről, amikor pótkifizetés történt,

de néhány esetben a biztosító új eljárása nem hozott eredményt.

Abban az esetben, ha valaki nincs megelégedve a biztosító tevékenységével, a szerződés évfordulójára van lehetőség felmondani a szerződést és olyan biztosítót kell választani, aki a tapasztalatok szerint elfogadható helytállást tanúsított.

Azoknál az ingatlanoknál is húzódik a kártérítés összegének a kifizetése, ahol kölcsön fedezetül szolgál a sérült ingatlan, mert itt a kölcsönt nyújtó bank engedélye is kell a kifizetéshez.

A biztosított ingatlanokra több tízmillió forint kártérítés kifizetése történt meg.

A biztosítással nem rendelkező lakások esetében a karitatív szervezetek ajánlották fel segítségüket, a Katolikus Karitás és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselői személyesen tájékoztak a helyszínen. Köszönet a munkájukért, és köszönet a Trilak Festégyártó Kft-nek, aki 1.000.000 forint értékű falfestéket hozott a károsultaknak, így azok sem maradtak segítség nélkül, akiknek nem volt biztosításuk.

A festék kiosztásakor jelen volt Mádl Dalma asszony, a Katolikus Karitás jószolgálati nagykövete, és személyesen vett részt az adományok kiosztásában Écsy Gábor atya, a Magyar Katolikus Karitás igazgatója.

A tájékoztatások szerint várhatóan még sor kerül vakolóanyagok kiosztására is, de az előre eltervezett ütemet nagyban felborította a dunai árvíz, mely újra komoly feladat elé állította a segélyszervezeteket.

Bizzunk benne, hogy nem történik velünk ilyen esemény, amikor rá kell döbbernünk arra, milyen sérülékeny is az ember, s egy pillanat alatt veszélybe kerül egy élet munkája.

■ Szopkó Tamás

A témáról további érdekességeket olvashatnak a 8. oldalon.

Amennyiben lehetősége van és támogatni szeretné a Katolikus Karitás munkáját, hogy más, katasztrófa által sújtott helyszínen is végezhesse munkáját és segítse a rászorulókat, anyagi támogatást az alábbi bankszámlaszámon tud fogadni: Raiffeisen Bank 12011148-00124534-00100008

Falugyűlésen történt...

Július 5-én közmeghallgatást és falugyűlést tartottunk a Faluház nagytermében. A közmeghallgatáson a hangsúlyosan a Tenket kettészelő 31-es út forgalmát és a kritikán aluli minőségét kifogásolták a lakosok. Hathatós intézkedéseket várnak az egyre súlyosbodó állapotok megoldására. Megoldást jelenthet a várhatóan 2013 őszén elkezdődő útfelújítás.

A falugyűlésre megtelt a nagyterem. A polgármesteri tájékoztató az elmúlt időszak problémáiról, feladatairól, eredményeiről szólt. Elhangzott: az év kezdetén kiosztásra került szociális tűzifára való jogosultság tisztázása megtörtént, hasonlóan a közelmúltban egy szórólapban feltett kérdések is megválaszolásra kerültek.

A másfél órás előadásban minden lényeges, lakosságot érintő kérdés terítékre került, tisztázva a félreértéseket és a rosszindulatú pletykákat.

Bemutattuk az elnyert két pályázat határozatait is, melynek eredményeként 25 millió forint pályázati pénzből megújul a sportöltöző és a ravatalozó. A temetőben urnafal épül, illetve a sírok közt sétányokat alakítanak ki.

Szóba került a sarkalatos kérdéssé vált szennyvíz-csatornahálózat is. Tájékoztató hangzott el a talajterhelési díjról, illetve a rákötés lehetőségeiről. Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a beruházás zavartalan üzemeltetését, illetve a rákötések számának növelését. Erre szolgál a részletfizetési lehetőség.

Arra a kritikára, hogy ez a testület nem csinál semmit, rövid összefoglalása történt az elmúlt időszaknak: eltörölték az elmúlt ciklus utolsó ülésén elfogadott, szennyvízberuházásból fakadó adósság elismeréséről és az öletszerűen felvetett fizetési ütemezésről szóló határozatot. Eltörölték a sírhelyadót és megszüntették a sírkövek felcsetlizését. Nyugodt légkört teremtettek a hivatalban és a testületi üléseken. A közintézményekben

nyugodt a légkör. Az általános iskola helyzetét hosszú távra biztosították azzal, hogy a fenntartói jogot átadták az Egri Főegyházmegyének. Az egészségügy helyzete rendezett. A rendelő felszereltsége minden előírásnak megfelel. Minden lehetséges juttatást biztosítanak a lakosságnak, annak ellenére, hogy mindig vannak örök elégedetlenek. Támogatják a fiatalok tanulmányait, két éve a Bursa Hungarica ösztöndíjprogrammal is igyekeznek enyhíteni a felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok terhein.

Szóba került, hogy dr. Király Szilvia doktornő anyai örömei elé néz, helyettesítését dr. Legeza Tivadar doktor végzi. A doktornő jelezte: szeret Tenken dolgozni, és visszajön, amint lehet. Jó egészséget kívánunk neki és születendő babájának!

Visszatérő kérdésként felmerült a kisbusz használata. Újra elhangzott: a megvásárlásakor kötött pályázati szerződésben az önkormányzat havi 1550 kilométert vállalt. 2011-ben több tízezer kilométer elmaradás mutatkozott, félő volt, hogy a teljes támogatási összeget visszavonják. Jelenleg már elmaradás nincs, hasznos célokra használják a buszt: vérévelre szállítják az idős betegeket, a szűrővizsgálatokra való bejutást segítik. Az iskolások versenyekre történő eljuttatását és a civil szervezetek utaztatásait is szolgálja a busz. Iskolabuszként való használata a jövőben hoz majd eredményt.

Amilyen nyugodt légkörben kezdődött, úgy is zárult a falugyűlés.

Napra(te)forgó

Szinte pimaszul vigyorog a tikskadt földön, aranyárga szirmait úgy hizlalja a sovány talajon, hogy holmi parazitának is hihetnénk, ha nem tudnánk, ő a magyar puszták egyik legbecesebb haszonnövénye, kinek kötelessége, hogy a napra forogjon, hisz napraforgó.

Kövére és elégedett, mint aki tudja, semmi más dolga nincs, csak meghízni a föld zsírján, a Nap hevében. Hatalmas tányérjai lustán forognak a fény felé, ahonnan életet meglepet remél. Oly hetyke és arcátlan, hogy még nevében is hirdeti, ő mindig a fényből él. Termett már dúsan nagyapáink földjén, termett a téveszek parcelláiban, s növekszik most, fittyet hányva a változó világra, jövő és menő politikai irányzatokra, nem érdekli, merről fúj a szél, honnan csapkod a vihar, bujasárga tányérjait mindig arra fordítja, ahonnan hasznót remél.

Így éli túl a perzselő napot, a jeges esőt, a rügytépő szelet, mert neki a kötelessége, hogy a napra forogjon. S lám, senkinek sem jutna eszébe megszólalni őt. Ehelyett festők ecsetjén tündököl, beépül a magyar tájba, a magyar életbe. Olaja ételük ízét adja, színe a nyár sugarait idézi fel a komor téli estéken. Hát persze, annak, aki nevében is önmagát vállalja, ezt is szabad.

Gyerekkoromban szekérenyi halott fejet borítottak le a nagy szemfényvesztőből nagyapámék udvarára. Örömmel rohantunk a csörgősre száradt napraforgó halomhoz. Ám a játék hamarosan rémálommá vált: hatalmasra hízott pókok másztak elő a múmiává aszott fejek közül. Lám, a legszebb aranylósziromok közt is képes megtelepedni az élet árnyoldala.

De még most forogsz, szépiülsz és dhízol napraforgó. De jön majd ősz, a korai sötétség, mikor hiába keresed a Nap éltető sugaraid. S akkor már senki sem csodálja vakító aranyad, hiába forogtál a nyár tüzeiben oly ügyesen az éltető Nap felé...

(szu. ri.)

Egyre nagyobb figyelmet igényel az iskolai nevelés

A 2012/2013-as tanévet hagyományainknak megfelelően a Szent István Intelmeiből választott mottóval indítottuk: „A hitet buzgalommal és éberséggel őrizd, hogy példát mutass.”

Szükség is volt rá, hiszen indításakor már mindannyian tudtuk, hogy ismét nagy változások előtt áll a nevelés, oktatás. A „Közköztartási törvény” helyett elfogadásra került a „Köznevelési törvény.” A pontos teendők és munkák ebben és az elkövetkezendő tanévekben zajlanak, illetve zajlottak. A változás elkezdődött a társulás létrejöttével, s folytatódott az állami átvétel és működtetés során. Tudtuk azt, hogy ennek a nagyfokú változásnak úgy kell lezajlani, hogy a gyerekek és szülők lehetőleg a legkevesebbet vegyék észre. Mint minden kezdet nehéz, itt is el lehet mondani, igen nagy terheket rótt és folyamatosan ró az iskolákra.

Iskolánk 167 tanulóval kezdte a tanévet, ugyanaz a 10 főállású pedagógus – óraadókkal, áttanítókkal kiegészítve – tanította végig az évet, mint már előzőleg is. Az oktatási évben 63 bejáró tanuló folytatott nálunk tanulmányokat, mely létfontosságú az iskola számára.

A differenciált foglalkozások, napközi működése biztosított volt. A hevesi zeneiskola és Harmónia művészeti iskolák kihelyezett telephelyeként is működünk. Az 1. és 5. osztályban bevezetésre került a mindennapos testnevelés, mely felmenőrendszerben folytatódik. A törvényi előírásoknak megfelelően az iskola dokumentumai átdolgozásra kerültek. A következő tanévben az új NAT-ra épülő kerettantervek lesznek, új könyvekkel. Ez lesz munkánk alapja az 1. és 5. osztályban. A többi osztályban egyelőre marad a régi.

Teljes mértékben megváltozott a tankönyvrendelés módja és a forgalmazása. Az 1. osztályban minden tanuló ingyen kapja a tankönyveket, de évvé-

gén ezeket az iskolai könyvtárba vissza kell hozni. Fontos, hogy a novemberi igényléshez képest a rászorultsági alap változását minden család 5 napon belül írásban bejelentse az iskolába!

Küzdelmes, de ugyanakkor eredményes évet zártunk. Iskolai átlagok: magatartás 4,5. Szorgalom: 4,1. Tanulmányi átlag: 4,08. A kitűnő tanulók száma: 11, az osztályismétlőké 1, javítóvizsgára kényszerült 1 diák. A nyolcadik osztályos tanulóink közül gimnáziumban 12, szakközépiskolában 9 tanuló nyert felvételt.

ipari Szövetkezettel és az SBS Kft.-vel közös tevékenységünket.

Mindig is az volt a célunk, hogy olyan iskolája legyen Tenknek, ahol a tehetség szárnyalhat, ahol az igaz emberi értékek elismertek, ahol a diák megkaphat mindent, ami erőnkől telik. Elismert, kimagasló iskolát szerettünk volna és ezután is ez a célunk. Ebben a község önkormányzatára, szülőkre, a Bükki Nemzeti Park szakembereire és még sok segítőkben, támogatókban igazi partnerekre táltunk.

A továbbtanulók középiskolák szerinti megoszlása:

- Andrassy György Katolikus Közgazdasági Középiskola, Eger: **1 tanuló**
- Eötvös József Református Középiskola, Heves: **7 tanuló**
- Eszterházy Károly Főiskola Gyakorló Gimnázium, Eger: **2 tanuló**
- Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Eger: **1 tanuló**
- József Attila Szakközépiskola, Gyöngyös: **1 tanuló**
- Kossuth Zsuzsanna Szakközépiskola, Eger: **1 tanuló**
- Neumann János Középiskola, Eger: **1 tanuló**
- Szilágyi Erzsébet Gimnázium, Eger: **5 tanuló**
- Wigner Jenő Műszaki, Informatikai Középiskola, Eger: **2 tanuló**

Az oktatás mellett egyre nagyobb teret kap és igényel a nevelés. A tanórákon kívül foglalkozások, tanulmányi versenyek, szabadidős programok és rendezvények személyiség és közösségnevelő hatása óriási. E mellett értelmes elfoglaltságot nyújt gyerekeknek, fiataloknak, felnőtteknek egyaránt.

Tanulmányi versenyeken igen szép számmal vettek részt diákjaink, jó eredményeket elérve. Szabadidős programokból is volt bőven, hogy csak néhányat említsünk: Szent Imre napok, tanévzáró piknik, nyári ökonapközi, iskolahívogató.

Rendszeressé váltak a sportfoglalkozások, edzések, melyeknek meglelt az eredménye. Kiemelkedő eredményeket értek el sportolóink az atlétikában, fociban.

Partnereközpontú iskola vagyunk, ennek megfelelően igen sokrétű és széleskörű támogatóink, segítőink köre. Ebben az évben kiemelném a hevesi Házi-

Az elkövetkezendő években szorosabb és aktívabb együttműködést építünk ki néhány középiskolával annak érdekében, hogy az általános iskola utolsó éveiben az érdeklődő tanulók már megismerkedhessenek a később rájuk váró követelményekkel, iskolákkal.

Az év kiemelkedő eredménye, hogy Tenk Község Önkormányzatának sikerült elérni azt a célt, hogy a Szent Imre Általános Iskola fenntartója és üzemeltetője a 2013/2014-es tanévtől kezdve a Római Katolikus Egyház Egri Főegyházmegyéje legyen. Balog Zoltán miniszter úr aláírta az ehhez szükséges dokumentumot, így már nincs akadálya annak, hogy az átadás-sal kapcsolatos teendőket végrehajtsuk 2013. augusztus 31-ig.

Ennek reményében várjuk a következő tanévet.

■ **Forgács Anna**
tagintézmény vezető

A szórakozás és a kikapcsolódás hete lesz

Ebben az évben egy teljes hetet szentelünk annak, hogy a lakosság kicsit kikapcsolódjon és szórakozzon a Tenk'S Fesztivál keretében. A Hevesi Csillagbojtár Nonprofit Kft. segítségével 2013. augusztus 12-17. között számos programot kínálunk a lakosság minden rétegének. Bízunk benne, hogy kortól függetlenül mindenki megtalálja azt a lehetőséget, ahol kikapcsolódhat, szórakozhat a nyár utolsó harmadában.

Hétfőtől péntekig reggel 9 órától várjuk a gyerekeket az iskola parkjában, ahol gyermekfoglalkozások, sportvetélkedők, kézműves foglalkozások, természetvédelmi programok lesznek.

A fesztivál hivatalos megnyitójára augusztus 14-én, este 6 órákor kerül sor a díszteremben. A díszterem lesz a helyszíne a helyi alkotók kiállításának is, ahol rajzokat, festményeket, szobrokat és kerámiákat mutatunk be, s egyben lehetőség nyílik az alkotókkal való találkozásra is.

A Faluházban Jakab Tibor és Jakab Flóra fotókiállítását tekinthetik meg az érdeklődők.

A hét bővelkedik eseményekben: szabadtéri színházi előadás, főzés, a Hevesi József Nótaklub előadása Gonda Lászlóval és ifj. Báder Ernővel illetve a környékbeli rock együttesek koncertjei közül választhat mindenki ideje és érdeklődése szerint.

A Fesztivál keretében, augusztus 17-én történik meg a felújított sportöltöző felavatás. Az esemény díszvendége Szabó Zsolt országgyűlési képviselő, Hatvan város polgármestere lesz.

Ezen rendezzük meg a „Kovács Imre Kokó labdarúgó emléktornát”, amellyel községünk egykori kiemelkedő tehetségű labdarúgójára, a fiatalon elhunyt Kovács Imrere emlékezünk, s egyben kezdeményezzük, hogy a jövőben az ő emlékére kerüljön megrendezésre a torna, ahol a róla elnevezett Vándorkupáért folyik majd a küzdelem. A nap programjai között láthatja a lakosság az Olaszországból érkezett *Sbandieratori di Vignanello* zászlódobáló csoport látványos műsorát, lesz lovasbemutató és rendőrkutyák bemutatója. A sportpálya nagyszínpadán fellépnek a Tenki Mazsorett csoport és a Tenki Modern tánc-csoport tagjai. A Hevesi Háziipari Szövetkezet népművészeti jellegű divatbemutatója is látható lesz. Itt kerül sor *Gacsai Orsolya* előadására, a *Killer Surprise*, az *Anonym Rock Band* és a *Fázis Együttes* koncertjére is.

A részletes programokról és helyszínekről plakátokon értesítjük a lakosságot.

Bízunk benne, hogy mindenki megtalálja a számára kikapcsolódást jelentő programot!

■ Szopkó Tamás
polgármester

Ősztől katolikus iskola a tenki

2013. szeptember 1-jétől a tenki általános iskola üzemeltetői és fenntartói jogait, kötelezettségeit a Római Katolikus Egyház Egri Főegyházmegyéje veszi át. Az átadásról szóló dokumentumokat aláírta Balog Zoltán miniszter és Dr. Ternyák Csaba érsek. Az alapító okirat szerint iskolánk neve: Szent Imre Katolikus Általános Iskola. Az átadáshoz szükséges dokumentáció összeállítása folyamatban van, a szükséges időpontra elkészül.

A pontos tájékoztatás érdekében július végén az iskolában tanuló gyermekek szüleinek kiküldésre került egy tájékoztató, illetve egy nyilatkozat, melyben a szülőknek meg kell erősíteniük nyilatkozatukat, hogy katolikus iskolába kívánja-e járattatni a gyermekét. A nyilatkozatnak a tájékoztatóban szereplő határidőben történő visszajuttatása nagyon fontos, ezért kérjük a kedves szülőket annak betartására.

A félreértések tisztázása miatt fontos megismételni, hogy a gyerekeket ezután is a tenki iskolában tanító pedagógusok fogják tanítani, bízunk benne, hogy mind jobb eredményeket elérve. ■

Vass Lajos bácsi 90 éves

Nagy esemény miatt kereste fel Tenk Község Önkormányzata képviselőjében Szopkó Tamás polgármester és Dányiné Szórád Ibolya jegyző asszony május 8-án a 90. születésnapját ünneplő Vass Lajos bácsit.

Orbán Viktor miniszterelnök üdvözlétet tolmácsolva és Magyarország Kormányának Emléklapját átadva köszöntötték fel Tenk község legidősebb férfi lakóját az önkormányzat ajándécsomagjával és virágcsokrával.

Lajos bácsi korához képest jó egészségben tölti minden napjait a 62 éve boldog házasságban élő feleségével. A mindennapok eseményeit érdeklődéssel követő ünnepelt hosszasan beszélt a háborúban és hadifogságban töltött évekről, a falu fejlődéséről és arról, hogy milyen könnyebbé jelent, hogy gyermekei, rokonai közelében él, akik mindennapos vendégek a szülői háznál. *Isten éltesse Lajos bácsi!* ■

Lajos bácsi és felesége
örültek a születésnap
köszöntésnek

Minden gyermeket beoltattak

Községünk védőnői feladatait Fuzik Mihályné Marika látja el részmun-
kaidőben. A védőnő feladata, hogy az
egészségügyi alapellátás részeként a
családok egészségének megőrzésére
irányuló tevékenységet maradéktala-
nul elvégezze, valamint a betegségek
kialakulása és az egészségtromlás meg-
előzése érdekében egészségnevelési ta-
nácsokat adjon.

Gondozási tevékenységét elsősorban
azon családok körében végzi, ahol váran-
dós anya és hét év alatti gyermek él, vala-
mint az aktuális szükségleteknek megfe-
lően a község női lakosai körében.

Feladatait önállóan végzi, de együtt-
működik a háziorvosokkal és a nő-
gyógyász szakorvosokkal, az iskolai,
óvodai pedagógusokkal, továbbá a gyer-
mekjóléti szolgálat munkatársaival.

Ellát nővédelmi feladatot, ami kor-
tól független tanácsadás a család-
tervezéssel, a gyermekvállalással, az
egészséges életvitellel kapcsolatban.
Felhívja a figyelmet a rendszeres szű-
rővizsgálatok fontosságára, tájékozta-
tást ad a szűrések helyéről és a lehetsé-
ges beavatkozás folyamatáról.

Önálló védőnői tanácsadás ideje

Kedd: 8-10 óra közt

Nyilvántartottak száma

2009-ben:	7 fő
2010-ben:	6 fő
2011-ben:	10 fő
2012-ben:	13 fő
2013-ban:	6 fő

A várandós anyák gondozása az ön-
álló védőnői tanácsadáson és a család
otthonában történik.

A gyermekágyas anyák gondozását
mindig az újszülöttel együtt végzik.
Az első látogatásra már a hazajövetel

napján, de legkésőbb másnap sor ke-
rül. A gyermekágy 6 hetes időszaka
alatt heti 1-2 alkalommal látogatja
meg a védőnő a családot, mikor is a
helyszínen tanácsadást végez.

Csecsemők gondozásának idő-
pontja kedd: 10 és 12 óra. A kötelező
védőnői szűrővizsgálatra az önálló
tanácsadáson egy, három és hat hóna-
pos korban kerül sor. Ez a munka fo-
lyamatos, egyénre szabott, célzott és a
szükségleteiknek megfelelő.

A védőoltásokat a választott házior-
vos adja be, de a szervezés, az oltások
nyilvántartása és a jelentések beküldé-
se a Népegészségügyi Intézet felé a
védőnő feladata.

Az 1-3 éves korosztály gondozása lá-
togatás az önálló védőnői tanácsadás
keretében zajlik szükséglet és igény sze-
rint. A jelenleg nyilvántartottak száma:
20 fő. Szűrőükre évente, a születésnap
közeli időben kötelezően kerül sor.

A nagyobb gyermekek gondozása, szű-
rővizsgálata is rendszeres, ezt az óvónők-
kel és az iskolai pedagógusokkal együtt-
működve végzik. A kötelező védőoltások
beadása hiánytalanul megtörtént. ■

Alma: szinte a legszélesebb körben
felhasználható gyümölcs. Értékes
tápanyagai mellett magas élelmi
rosttartalmának köszönhető, hogy a
hasmenés és a székrekedés is hatéko-
nyan kezelhető vele.

Áfonya: a hazánkban honos vad fajok
termését gyűjtik; gyógynövényként
bélhurut ellen használják.

Egres: Kedvező hatású a szív, a máj és a
vese működésére, emellett ajánlható
a székrekedés megelőzésére is.

Földieper: jelentős C-vitamin for-
rás. A benne lévő cserzőanyagok
gyulladásgátló, baktériumölő ha-
tásúak. Tisztítja a bélrendszert,
javítja az emésztést és fokozza az
anyagcserét. Erősíti az immu-
rendszer, a csontokat, a haját és
a bőrt.

Görögdinnye: tisztító hatású zöldségfé-
le, ami nagy víztartalmának köszön-

Nyári vitamin ábécé

hető. A görögdinnye is rákmegelőző,
gyulladáscsökkentő hatással bír.

Málna: remek C-vitamin-, a biotin-
(H-vitamin) forrás, és a diétás rost
tartalma is igen magas. Alacsony
szénhidráttartalmú, így diétázók is
bátran fogyaszthatják.

Meggy: magas víz és pektintartalmú
gyümölcs. Értékes vitaminjai és ás-
ványi anyagai mellett a meggyben

is megtalálható az antician nevű
anyag, amely a cseresznyénél is elő-
nyös hatásokkal bír.

Őszibarack: nagy víztartalmú gyü-
mölcs, amivel hozzájárul a szervezet
folyadékháztartásának egyensúly-
ban tartásához. Rosttartalma jó ha-
tású a székrekedés és a belfal túlzott
kitüremkedéseinek megelőzésében.

Ribizli: sok benne a C-vitamin (a leg-
több a feketeribizliben fordul elő),
emellett magas az élelmi rost és a
szerves sav tartalma.

Sárgabarack: értékes vitamin és ás-
ványianyag-forrás. A benne lévő
antioxidáns hatású vegyületek kö-
zömbösítik a szervezetben felszaba-
duló káros szabadgyököket, emellett
szerepet játszanak a rákos daganatok
kialakulásának megelőzésében is.

Sárgadinnye: Rákmegelőző és gyulla-
dáscsökkentő hatású.

A Hanyi kápolna és Szent Anna búcsúja

A búcsú virága: a vasfű

Pusztai ember a Szent Anna búcsúból sosem tért haza egy csokor megszentelt vasfű vagy Szent Anna virág nélkül. Az ekkorra már többnyire a tűző napon megszáradt és megszentelt virágnak védő, óvó szerepet tulajdonítottak: a házi oltárra vagy komódra helyezték, s a család, a jószágok védelmét remélték a következő egy évben e növénytől.

Kevesen tudják, de a vasfű már a kelta papok oltárát is díszítette. Az ókorban ismert gyógynövényként használták: Rómában vérszegénység ellen használták. Az egyiptomiak pedig Ízisz könnyének nevezték.

A középkorban a vasfüvet olyan gyakran írták fel és oly sok betegségre, hogy a gyógynövénygyűjtők kedvencévé vált. A vasfű elnevezésnek van némi alapja is, hiszen igazolást nyert a növény enyhe gyulladáscsökkentő és fájdalomcsillapító hatása. Jó nyálkaoldó, ezért forrázatát ma megfázás és influenza ellen használják. Idegerősítő, a májgyulladás egyik ellenszere is. Régebben a háziasszonyok a savanyúság téli eltevésénél ízesítőként alkalmazzák.

A Szent Anna-kápolna Erdőtelek határában, a Dormánd felé vezető út mellett áll. Az erdőtelki plébániához tartozik.

Az ajtó fölötti latin felirat szerint a kápolnát 1719-ben Butler Lajos gróf építtette. 1791-ben VI. Pius pápa adományozta búcsúkiáltásait Szent Anna napjára és azt 1794-ben Eszterházy Károly egri püspök hirdette ki. A kápolnát 1819-ben Butler János gróf restauráltatta.

Az alapítás idejétől egészen századunk közepéig a keresztjáró napoktól kezdve Szent Anna napjáig minden kedden mise volt a pusztai kápolnánál. A Szent Anna-napi búcsúkat egészen az 1950-es évek elejéig itt tartották, ekkor azonban a helyi hatósági túlkapások ezt lehetetlenné tették. A kultusz beköltözött az erdőtelki plébániatemplomba, a kápolna és berendezési tárgyai pedig pusztultak, eltűntek.

A kápolna alapításának jászsági mondája szerint egy gazdag embert, valószínűleg az egyik Butler gróft, sorozatos csapások érték. Egy alka-

lommal jószágai is elhullottak. Ezért építtette föl a pusztában Szent Anna kápolnáját. A közelben álló Szent Vendel-szobor (1809) kapcsán Szent Anna kultuszába állattenyésztéssel összefüggő mozzanatok kerültek. A búcsú alkalomával Szent Vendel szobránál is ájtatoskodtak, s a közeli Kömlő is az egykori állatvész után fogadta fel a pusztai zarándoklatot. Különösen az állatok egészségéért, hasznáért fohászkodtak itt.

Az oltárra helyezett offerek (helyi nevük: tetem, bárány) között is legnagyobb számban állatfigurák voltak.

Már az ünnep előtti nap gyülekezett a környék: Besenyőtelek, Kömlő, Füzesabony, Dormánd, Mezőkövesd, Tard, Kál, Heves, Tarnabod, Kerecsend, Tomajmonostora, Abádszalók, Kunhegyes és más falvak, valamint Erdőtelek és Tenk népe e pusztai kápolnánál.

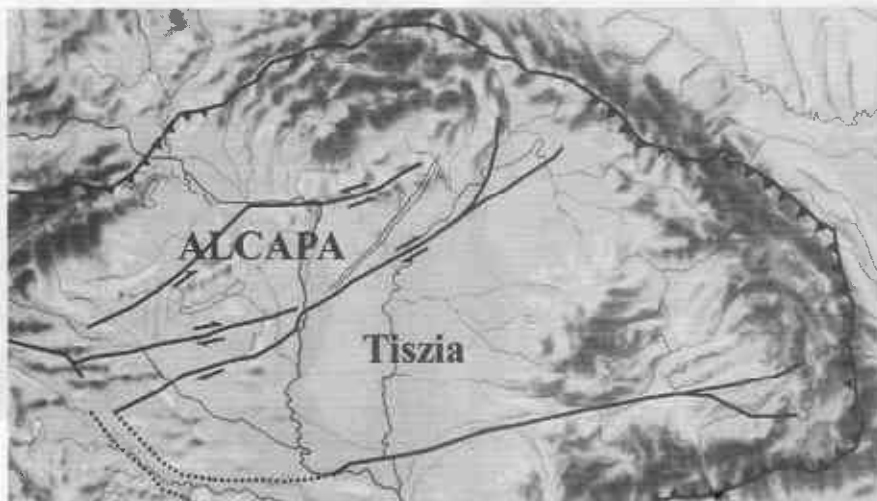
A kápolna mellett nagy székértábor és kirakodóvásár szerveződött. Az erdőtelki processzió mindig csak az ünnep hajnalán ment ki pap vezetésével. Kiérvén megkerülték a kápolnát, s csak úgy mentek be. A hordozható Mária-szobrot fehér ruhás Márialányok vitték, mellettük a Máriadajka haladt.

A Hanyi kápolna ma is sokak által látogatott zarándokhely. Július utolsó vasárnapján minden évben sokan érkeznek ide, hogy imádkozzanak Szent Annához és Joachimhoz, Szűz Mária szüleihez, az idős emberek, a nagyszülők védőszentjéhez.

Az itteni búcsú nagyon sokáig a pusztai emberek legnagyobb nyári eseménye volt. A szocializmus évtizedei alatt pusztulásnak indult az épület, és megszűnt a búcsújárás is. Ez a hagyomány csak 1990-ben, a kápolna restaurálásának befejezése után éledt fel. ■

Földrengés okozott károkat Tenken

Február 16-án 3,5-ös, április 23-án 4,7-es erősségű földrengés történt Tenken. A természeti katasztrófának ez a formája meglehetősen ritka az országban, még ritkább a térségben. De mi is a földrengés?

A földrengés a Föld felszínének hirtelen rázkódása. A Föld szilárd burka, a néhányszor 10 kilométer vastag kőzetburrok nem egységes gömbhéjként borítja bolygónkat, hanem darabokra töredezett - amolyan repedezett tojásbé. A darabokat kőzetlemezeknek nevezzük, amelyek - az alattuk fekvő lágyabb földköpenybe merülve - állandó mozgásban vannak. Mozgásuk során egymástól távolodhatnak, egymáshoz közeledhetnek, vagy el is csúszhatnak egymás mellett.

A kőzetlemezek mozgása következtében a kőzetburokban feszültség halmozódik föl. A növekvő feszítőerő bizonyos nagyság elérésekor a kérget hirtelen megrepeszti, eltöri. A hirtelen törés, repedés messzire szétterjedő rezgőmozgással jár, amely a kérget megremegteti. Ez a jelenség a földrengés.

Azt a helyet, ahonnan a földrengéshullámok kipattannak, rengésfészeknek (hipocentrum) nevezzük. A rengésfésznek merőleges felszíni vetülete a rengésközpont (epicentrum). A rengésfészektől induló rengéshullámok ide jutnak el leghamarabb, itt rázzák meg legerősebben a Föld felszínét. A rengésközponttól oldalirányban távolodva a földrengés erőssége csökken.

Magyarország nem tartozik a kiemelkedően földrengésveszélyes területek közé, közepesen veszélyeztetett területnek számít. A rengések oka a Balkán-félszigeten húzódó Vardar-törésvonal,

Az idei év nagyobb földrengései Magyarországon

Időpont	Helyszín	Magnitúdó	Mélység
2013. 07. 02.	Érsekvadkert	3.6	10 km
2013. 06. 23.	Rétság	2.4	5 km
2013. 06. 05.	Érsekvadkert	4.3	10 km
2013. 06. 05.	Érsekvadkert	4.1	9.50 km
2013. 04. 22.	Heves	4.5	10.10 km

amely Magyarország területén végződik, így aktivitása néha ránk is hatással van. A Szeizmológiai Observatórium munkatársa szerint egy Richter-skála szerinti 5-ös erősségű rengés körülbelül 20 évente következhet be. Az 1985-ös berhidai földrengés, 4,9-es volt, a Tenken is károkat okozó április 23-i 4,7-es.

Magyarországon eddig 6 Richter-magnitúdónál nagyobb földrengést még nem észleltek. Ugyanakkor Magyarországon a XX. században tíz komolyabb földrengés volt.

Hazánkban a rengések száma és erőssége kisebb, mint a Balkán-félszigeten, de nagyobb, mint a Kárpát-medencétől északra eső területeken.

A földrengés erősségét a Richter-skálán mérik, amelynek kidolgozója Charles Richter az eljárását 1935-ben tette közzé. Bevezetése óta a legnagyobb erősségű földrengés a Richter-skála szerint 9,5-es volt: 1960. május 22-én Chilében pattant ki.

Mit tegyünk földrengés esetén?

Amíg tart a rengés: Ne hagyjuk el az épületet, illetve ne próbáljunk meg bejutni, ugyanis a legtöbb sérülés ilyenkor történik (ledőlő kémény, lehulló vakolat, üvegcserep miatt).

Az épületen belül igyekezzünk minél távolabb kerülni ablakoktól, üvegektől, könyvespolcoktól és olyan tárgyaktól, amelyek leesve sérülést okozhatnak.

Keressünk menedéket az asztalok alatt, ajtókeretben, a szoba sarkában.

Mit ne tegyünk földrengés esetén?

Ne használjuk a telefont feleslegesen csak életveszély esetén, mert a hatóságoknak szükségük van minden szabad vonalra.

Ne gyújtunk gyufát vagy villanyt!

Az idei év földrengései Tenk térségében

2013. 02. 16. Heves: A rengés sekély mélységben (4 km) pattant ki, magnitúdója 3,5 volt a Richter skálán. A földmozgást néhány településen (Heves, Tenk, Erdőtelek környékén) a lakosság is érzékelte. A rengés kisebb riadalmat is okozott, többen a szabadba menekültek.

2013. április 23. Erdőtelek: A rengés sekély mélységben (10 km) pattant ki, magnitúdója 4,7 volt a Richter skálán. A földmozgást több településen (Heves, Tenk, Erdőtelek, de még Budapesten is) a lakosság is érzékelte. Károkról is érkezett bejelentés.

2013. május 18. Tenk: A rengés sekély mélységben (8 km) pattant ki, magnitúdója 2,9 volt a Richter skálán. A földmozgást az epicentrum környékén a lakosság is érzékelte. A rengés után az epicentrum környékén néhányan megijedtek, a szabadba menekültek.

2013. május 24. Tarnabod: A rengés sekély mélységben (7 km) pattant ki, magnitúdója 2,0 volt a Richter skálán. A rengés a 2013. április 23-i utórengése volt.

2013. június 3. Heves: A rengés sekély mélységben (5 km) pattant ki, magnitúdója 2,4 volt a Richter skálán. A rengés a 2013. április 23-i utórengése volt.

Gyakori kérdés nyaranta: hová menjünk, mit csináljunk? Nem minden családnak, baráti társaságnak van lehetősége hosszú külföl-

di útra, vagy több napos programra. Nyári programajánlónkban a szabadidő hasznos eltöltéséhez próbálunk tanácsokat adni.

Ki látta a magyar futrinkát?

Ezernyi felfedezetlen érdekességet rejthet közvetlen környezetünk. A határba előforduló élővilág azonban egykor lényegesen gazdagabb volt, mint napjainkban. A XIX. század derekán például még megfigyeltek itt magyar futrinkát.

E rovar különösen veszélyeztetett, ezért fokozottan védett. Eszmei értéke 100 ezer forint. A futóbogár egykor honos volt a Tenk környéki mezőkön. *Kempelen Radó 1868-ban írta le előfordulását Tenk-pusztá környékén*, ahol régen nagy kiterjedésű füves puszták voltak, melyek ma a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet részét képezik. Ezen a helyen azóta sem észlelték a fajt és a későbbi kutatók is Kempelen Radóra hivatkoznak, amikor a futóbogár tenki előfordulásáról szólnak.

Utoljára 2002-ben végezte a térségben talaj csapdás vizsgálatokat, de magyar futrinkát nem találtak.

A magyar futrinka a botanikából ismert Ősmátra-elmélet állattani bizonyítékának is tekinthető, hiszen a közhépgyegységi mészkő- és dolomit kopárok kivül az Alföld homokpusztáin is előfordult. Ismertetője, hogy teljesen fekete, a fej és az előhát igen finoman és sűrűn pontozott, a szárnyfedő fino-

man és sűrűn szemcsézett, kissé zsírfényű. A szárnyfedőn 3 sor lapos gödör található, egyébként majdnem sima.

A faj éjszakai aktivitású, de a nyár végi és őszi napsütéses időszakban nappal is mozog. A peterakás nyár végén, ősz elején zajlik, ekkor figyelhető meg a faj a legnagyobb egyedszámban.

Kérjük, ha valaki határbeli sétáin találkozik magyar futrinkával, feltétlenül jelezze azt!

Mussolini mentette meg

A nyár a pihenés, a strandolás időszak is. Tenkhez a legközelebb eső melegvizű fürdő Jászszentandrásen található. Ám a gondtalan lubickolás mellett érdemes felkeresni a település templomát is, amelynek freskóit Aba-Novák Vilmos festette 1933 tavaszától őszéig.

A templomokban meglehetősen szokatlan naturalisztikus ábrázolás első ránézésre a félelmek tárháza: a lángokban vergődő kárhozatra ítélt lelkek olyan mélységeit nyitják meg az emberi szenvedésnek, melyeket maga a katolikus egyház sem akart a hívókkal elhitetni. Ráadásul a művész – talán fricskaként – egyes szenvedő alakoknak valóságos arcot festett, melyek mintáját a jászszentandrásiaiktól kölcsönözte.

A templom freskói mindaddig a lakkosság és az egyház keresztstüében álltak, amíg el nem terjedt a hír: az alkotáshoz készült előtanulmányokat Mussolini vásárolta meg. A festő ezáltal bocsánatot nyert, s így megmenekült a Tenktől csak tízpercnyi autóútra található híres Aba-Novák kép.

Könyvsarok: Loana királynő titokzatos tüze

Mi történik, ha egy ember baleset következtében elveszti személyes történelmének emlékeit, s csupán közhelyek, versidézetek, a világtörténelem sorsfordító eseményei jutnak az eszébe, de semmi, ami saját énjéhez közelebb hozhatná?

Umberto Eco olasz író a magyar olvasók többnyire csak *A rózsá neve* (1988), *Baudolino* (2003) vagy *A Foucault-inga* (1992) című misztikus regényei által ismerjük. A korábbi nagysikerű írásainak mélységéhez képest lényegesen könnyedebb olvasmány a *Loana királynő titokzatos tüze* (2007), melynek főhőse a 60 éves milánói antikvárius, aki egy baleset következtében elveszíti személyes emlékeit, s hat évtizedének valamennyi eseménye – mely személyiségének alakítója – kihull emlékezetéből. Családja úgy dönt, talán segít a beteg embernek az önmagához való visszatalálásban, ha gyermekkorá színhelyére, Solarába utazik. Az olvasó együtt lépkedhet a reményvesztett főhőssel a saját lényének felfedezése útvesztőiben, vele együtt csodálkozik rá a színek, az ízek szerepére életünkben, miközben – ahogy Eco-tól már megszokhattuk – egy percre sem feledkezik el az író legfőbb küldetéséről: a gondolkodásra késztetésről. A regény végén az olvasó maga is választ kaphat arra: személyiségének mennyi a személyes történelme, s mennyi a külvilágból ráakodott közhely.

A reformáció fellegvára: Szárazbő

Tenk ma katolikus település. De 400 évvel ezelőtt Tenk és Szárazbő a reformáció fellegvárának számított.

A borsodi református egyházmegye 1567-től létezik, de a térségben „már a reformáció kezdetén is voltak a reformált vallásnak tekintélyes tagjai, akik a Szárazbőn és Tenk prédiúmonokon lakó hívekkel, mint leányegyház csatlakoztak az átányi egyházhoz.”

Miután a török elfoglalta Egert és a püspökség elmenekült, az országgyűlés a püspök és a káptalan székhelyéül Kassát jelölte ki. A végvárakban szolgált nagyszámú protestáns katona, valamint a püspök távolléte kedvezett az új hit terjedésének. A török hódoltság idején már működött az átányi anyaegyház, amelyhez Tenk és Szárazbő reformátusai hívei tartoztak.

A törökök elvonulása után új lakosokkal népesült be a megye, többek között ekkor érkeztek a Felvidékről a

Papszászok és a Soldosok, akik szintén az új hit képviselői voltak.

Ebben az időben Tenk és Szárazbő is pusztaság volt, rajta elkülönült földesúri birtokokkal. Szárazbő (alsó és felső) vízjárta, jól termő terület. Birtokosai közül legjelentősebb a Gömör vármegyéből származó Papszász család, akik 1734-ben az újszerzeményi bizottság határozata alapján szereztek meg a szárazbői részbirtokot. A XIX. század közepén a szárazbői pusztá lakóinak kétharmada református volt.

Az ellenreformációt követően a protestánsok helyzete csak II. József Türelmi rendeletét követően javult: 1784. augusztus 3-án a gyöngyösi megyegyűlésen megengedték Csoma Sámuel tenki nagybirtokosnak az udvari paptartást. 1789-ben a leányegyház híveit Maklárra rendelték, de 1794. február 12-én ismét visszanyerték önállóságukat, s csatlakoztak az átányi egyházhoz.

A megállapodást 1794-ben Tenken pecsétjével látta el Csoma Sámuel, a tenki ref. egyház gondnoka, valamint Gellén Mária, Gellén István, Gellén Julianna, ifjabb Papszász György.

Az 1797. január 8-án a három filia földesurai kérvényezték, hogy a filiákban szolgáló személy ne káplán, hanem prédikátor legyen, és ne Átányon, hanem Tenken lakjon. Csoma Sámuel azt is elérte, hogy a prédikátor lakása a pusztatenki egyházban legyen. Így kezdték el vezetni a tenki és szárazbői eklézsia anyakönyveit.

1803. június 17-től új egyezség alapján Tenk és Szárazbő az átányi anyaegyházhoz csatlakozott. Ezzel megszűnt Szárazbő a reformáció fellegvárának lenni.

A témáról bővebben olvashatnak Gy. Gömöri Ilona: *A hevesi református egyházközség története a XIX. század elejétől napjainkig* című tanulmányában. ■

Aratóbanda vagy summásbanda?

A nyár a legnehezebb mezőgazdasági munkák időszaka. A kézi erővel végzett munka kifejezése mára szinte már kikoptak szókészletünk-ből. Holott a magyar nyelv nagyon árnyaltan tudta kifejezni az egyes munkafolyamatokat. Vajon tudjuk-e még, mi a különbség az aratóbanda és a summásbanda közt?

Aratóbandának nevezték a szálás gabona kézi erővel történő betakarítására szegődött aratómunkások csoportját, mely az aratógazda vezetésével közösen dolgozott. Egyéb elnevezései is ismertek, mint aratóbokor, aratócsapat, bokorarató. Ezek kezdetben családi, rokoni, baráti szervezésben, később az aratógazda vezetése alatt dolgozó csoportok voltak, amelyek helyben vagy távolabbi területeken vállalták a szemes gabona levágását. Az első világháború előtt nemcsak a helybeli szegényparasztság vállalt aratást, de a mostohább éghajlatú, szegényebb földű falvak lakosságának szinte mindegyik rétege küldött családjából legalább egy-két személyt a búzatermő területekre.

A kézi aratás ma már csak hagyomány-örzés

A summásbanda ezzel szemben nagyobb gazdaságba huzamos időre, vegyes mezei munkák végzésére szegődött mezőgazdasági bér munkások népesebb csoportja volt. Őket összteljesítményük alapján terményrésszel, időbérben és a más juttatásokkal fizették ki. A1 summásgazda toborozta össze őket és állt élére a munkapárokból összetevődő 30–60, ritkábban 80–120 főből álló summásbandának. A tagok egészszezes férfiakból és félkezes nőkből, fiatalokból, idősebbekből álltak, lehetett velük egy-két gyermek, a „konyhamalac” is. A válogatás fő szempontja a munkára való alkalmasság volt. Az egészszezesek mindenféle munkát vállaltak (aratás, zsákolás, kapálás), a félkezesek a viszonylag könnyebbeket (kapálás, egyelés). A summásbandák a munkahelyen nem feltétlenül dolgoztak együtt, időben és térben meg is oszthatták a munkákat egymás között, de közösen érkeztek és együtt is aludtak. Volt állandó szakácsuk, mellette naponként vagy hetenként cserélődő segítség. ■

Lucifer: Tenk és az Ember tragédiájának meglepő kapcsolata

Első ránézésre bizony meredek vállalkozásnak tűnhet kapcsolatot keresni Madách Imre: Ember tragédiája című remekműve és Tenk község közt. Pedig lehet. A kapcsot a falu egykori birtokosai, a Papszászok jelenik.

Madách drámájának egyik legizgalmasabb figurája Lucifer, akit az író Szontagh Pálról mintázott. Szinte valamennyi műelemzés említést tesz Szontagh személyéről, akit Lucifer modelljeként ismernek. Cinizmusa, örökké kételkedő szelleme, a világ fejlődését szarkazmussal fogadó személyisége miatt az irodalomtörténészek szerint ő a mű igazi főhőse. Másrészt Lucifert úgy tartják számon, mint Madách személyiségének ellenpontja, aki ráadásul az egyetlen ember volt felkészültségében Nógrád megyében, aki Madáchhoz volt mérhető. Harmadrészt Szontagh Pál volt az, aki a kéziratot elvitte Arany Jánoshoz, s Madách vele osztotta meg elsőként Arany kedvező választ.

Ám, ha Mikszáth Kálmán nőgrádi ismerőseinek körét tekintjük át, abban is jelentős szerepet játszik Szontagh Pál. A már középkorú majd öreg Szontagh pályája, egyénisége nagyon érdekelte az író. Mint képviselő még az országgyűlés padjaiban is együtt ültek s végül is így a tisztelt házkarcolataiban is feltűnik neve és személyisége. Végül Mikszáth vette meg Szontagh horpácsi kúriáját, hogy pár boldog nyár után, mint hazatért nőgrádi birtokos, örök lehunyta a szemét. Így alkották ők hárman a nagy triászt.

Szontagh Pál élete mindenképpen meghatározó jelentőségű Nógrád megye XIX. századi művelődéstörténetében. De ha önmagában vizsgáljuk, akkor is olyan tipizálható jegyeket találhatunk a múlt századot átívelő életpályán, amelyek a magyar közne-

Negyedik szín - Egyiptom

messég progresszív személyiségeinek és politikai cselekvési lehetőségeinek mintája is lehet. Annak a derékhadnak a tipikus képviselője, amely ugyan nem játszott vezető szerepet a nemzet életének irányításában, sorsdöntő fordulatok meghozatalában, de jelenlétével, életminőségével és műveltségi, erkölcsi rendjével nélkülözhetetlen alkotó elem volt.

Életrajzát unokahúga, Papszász Lajosné vetette papírra halála után tíz évvel. A szerző egyrészt családi emlékek alapján foglalta össze Szontagh életútját, másrészt a családi irattárra támaszkodott, míg harmadik forrásként korabeli lapokat idézett. Így alakul ki Szontagh életrajza. Papszász Lajosné nem volt gyakorlott szerző, de ez az írása hibátlanul teljesítette célját: színes és érdekes képet rajzolt Szontaghról. Különösen fontosak az apró megfigyelések, a politikus jelleme finom részleteinek felrajzolása.

Papszász Lajosné így ír az utolsó időkről: „Utolsó évei nagyon szomo-

rúak voltak mind reá, mind azokra, akik igazán szerették, gyakran, nagyon gyakran óhajtotta halálát. Szemei elgyöngültek, hallása fogyatékos lett, mozogni csak nehezen tudott. Társai elköltöztek már nálánál előbb e földi életből, kikkel együtt érzett, gondolkodott, cselekedett és szenvedett. Még eljött olykor kétszer, azután egyszer egy évben hozzánk Pusztá-Tenkre, vagy Budapestre elrándult, vagy ha Lapujtón tartózkodtunk, ott látogatott meg s töltött velünk egy-két hetet, de azután már nem mozdult ki Horpácsról. Kértem, költözzék egészen hozzánk. Ha jobban szereti, úgy lakják külön házacskában, hogy teljesen függetlennek érezze magát s hozza el személyzetét is. Most is elszorul a szívem, ha arra

gondolok, mily kevés időt tölthettem vele az utolsókból, mindig hálátelt szívvel gondolok irántam és családom iránt tanúsított meleg szeretetére.”

Papszász Lajosné Szontagh Pál testvérének, Ferencnek volt a lánya. Karancslapujtón éltek s innen került férje révén Pusztá-Tenkre. Karancslapujtó és Tenk kapcsolata ismert: az utolsó tenki Papszász a Nógrád megyei családi birtokon követett el öngyilkosságot az orosz megszállás időszakában.

Papszász Lajosné Szontagh Mária kézírata, amely Pusztá-Tenken, 1913. március 6-án keletkezett, a Magyar Tudományos Akadémia kéziratárában található. Tisztázott leirat, jól olvasható, hibátlan példány. S ami számunkra még ettől is fontosabb: egy tenki birtokos nevéhez kötődik az az irodalomtörténeti tény, hogy Lucifer alakja az utókornak ily pontosan megőrződött.

A témáról részletesen olvashatunk az 1994-ben megjelent Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyvében Praznovszky Mihály tollából. ■

Változás a lakcímbejelentéssel kapcsolatos eljárásokban

A Heves Megyei Kormányhivatal Hevesi Járási Hivatala Hivatalvezetőjének értesítése alapján, 2013. július 15. napjától a települési ügysegédek lakcímbejelentésre irányuló eljárásokat nem láthatnak el, kizárólag a Járási Hivatal Központi Okmányirodájában (3360. Heves, Erzsébet tér 2.) valamint a jegyző és helyi megbízott-

jaik által átvett és rögzített lakcímbejelentőlapok alapján lehetséges. A fentiekre való tekintettel, 2013. július 15. napjától az állampolgárok a lakcímbejelentéssel kapcsolatos kötelezettségeiket Tenken, a Községházán, ügyfélfogadási időben, Pásztorné Takács Ibolya közszolgálati tisztviselőnél tehetik meg. ■

Jószolgálati nagykövet Tenken.

A földrengés után a helyreállítási munkálatok idején községünkbe érkezett Mádl Dalma asszony, a Katolikus Karitás jószolgálati nagykövete. A segélyszervezet nagyobb mennyiségű festékkel segítette az ingatlanokban keletkezett károk helyreállítását

A negyedév képe

Tájékoztató a hulladékszállításról

Év elejétől a hulladékszállítást a Régió-Kom Hulladékszállítási Kft. szervezésében a Jászapáti Városüzemeltető Kft. végzi. 2013. július 1-jétől 10 százalékos díjcsökkentés történt. A negyedéves díj: 3.430 Ft. A szolgáltatási szerződés lebonyolításában a Községházán dolgozók segítséget adnak.

Fontos lenne szemléletváltozás, mert sok olyan hulladék kerül a kukákba, mely szelektíven gyűjthető. Semmilyen hulladék külterületen való elhelyezésre nincs lehetőség! A temetőben, a nádszövetvel takart részt azért hozták létre, hogy takarásban legyen a sírokról lekerülő száraz virág, és nem azért, hogy a lakosság az otthoni zöldhulladékot, sertés trágyát itt helyezze el. Ilyen esetben eljárást indítanak a szabályszegők ellen. ■

Nagymamánk meséi

A népmesék fontos értékei kultúrtörténetünknek, népeletünk része. Sajnos, az utóbbi évtizedek nem kedveztek a népmesegyűjtésnek. E fontos adósságot szeretnénk most pótolni.

Kérjük azokat a fiatalokat, akik kedvet éreznek ahhoz, hogy a tenki nagymamák által egykor hallott és mesélt történeteket, melyek téli éjszakákon, vagy kukoricafosztás közben hangzottak el, jegyezzék fel e meséket és küldjék be a tenki Községházára „Mese-pályázat” címmel. Fontos, hogy ne a magyar népmese kincseiből merítsenek, hanem kizárólag a falura jellemző adomákat rögzítsenek. A pályamunkák beadási határideje szeptember 20.

A legjobb írásokat közzéteesszük, a nyertes könyvjutalmat kap. ■

Anyakönyvi hírek

Halálozások

Veres Lászlóné, Dolinszky Mária (sz.: 1933)

Vass Mártonné, Farkas Anna (sz.: 1921)

Kalóczkai László (sz.: 1939)

Csontos Lajos (sz.: 1928)

Benke Sándor (sz.: 1934)

Stander Istvánné, Tóth Irén (sz.: 1931)

Tari Jánosné, Nagy Anna (sz.: 1926)

Szabó Ferenc (1962)

Házasságkötés

2013. április 12. Lövei István és Paluff Erika

2013. május 18. Vadnai Ádám és Bakos Bernadett

2013. június 8. Domán Attila és Kövesdi Mónika

Születés

Ötvös Milán Zóárd (sz.: 2013. 04. 26. an.: Varga Ildikó)

Szigili Szabolcs (sz.: 2013. 05. 16. an.: Kiss Margit)

Kasza Emma (sz.: 2013. 05. 28. an.: Suha Karolina)

Oszlanczi Luca (sz.: 2013. 07. 11. an.: Kövesdi Linda)

Daru Lili (sz. 2013. 07. 29. an.: Ádám Judit)

Szociális étkezés, házi segítségnyújtás

Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy a 16/2012. (IX.7.) számú önkormányzati rendelet értelmében szociális étkezés, illetve házi segítségnyújtás igénybevételére van lehetőség.

A szociális ellátások térítési díjai:

1.) Étkeztetés

380 Ft/adag + ÁFA = 483 Ft/adag

2.) Házi segítségnyújtás 60 Ft/óra

A szolgáltatásról, illetve a térítési díj kedvezményeiről bővebb felvilágítást adnak a Községháza dolgozói és Szalai Tiborné házi szociális gondozó. ■